

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

* * *

Rokopisi se ne vračajo.

* * *

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

* * *

Sklep uredništva ob 11. uri
popoldne.

* * *

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

* * *

Anonimni dopisi se ne uva-
žajo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravišstvo:

Schillerjeva cesta št. 3.

Naročnina znaša za **avstro-**
ogerske dežele:

celoletno . . . K 25.—

polletno . . . K 12.50

četrtletno . . . K 6.50

mesečno . . . K 2.10

Za **Nemčijo:**

celoletno . . . K 28.—

za **vse druge de-**

žele i. **Ameriko** K 30.—

Naročnina se pošilja vnaprej.

Za **oglas (inzerate)** se

plačuje od četverstopne

petit vrste po 12 h, za

večkratni natis primeren

popust.

Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 33.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 11. februarja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto 11.

Spodnještajerski Slovenci!

„Narodna stranka“ sklicuje prihodnjo ne-
deljo **dne 13. februarja** več shodov, na ka-
terih bomo javno odločno protestirali proti na-
silstvu in krivičnosti nemškonačionalne večine v
štajerskem deželnem zboru. — Povedali bomo
Nemcem, da so oni zakrivali sedanje slabo gospo-
darsko stanje dežele, in da je njihova trmogla-
vost in prevzetnost, ki noče nam Slovincem dovo-
liti najmanjših narodnih pravic, kriva, da ne more
deželni zbor redno delovati. — Slovinci, povejte
javno na shodih, da se strinjate s svojim poli-
tičnim vodstvom glede vstrajnega in odločnega
odpora proti nemškonačionalni večini v dežel-
nem zboru! Dosedaj so določeni sledeči shodi:

1. V Celju ob pol 11. uri dop. v gostilniških
prestorih Narodnega doma. Govori dež. poslanec
dr. Kukovec.

2. V Trbovljah ob 3. uri pop. pri Kuken-
bergu (poleg cerkve). Govori dež. posl. dr. Ku-
kovec.

3. V Kaplji pri Vranskem ob 3. uri pop. pri
„Pihelbirtu“. Govori drž. posl. Fr. Roblek.

4. V Grobelnem pri Vugi ob 3. uri pop.

5. Pri Sv. Barbari v Halozah ob pol 9. uri
zj. pri Korenjaku.

6. V Vuzenici ob pol 9. uri dop. v Mravlja-
kovi gostilni.

7. V Trnovljah pri Celju ob 3. uri pop. v go-
stilni pri Ložnarju (gospa Pilih).

8. V Šmartnem pri Slovenjgradcu ob 4. uri
pop. v Kacovi restavraciji.

9. V Župelevcih ob 3. uri pop. pri Mišku
Janežiču.

10. V Žetalah ob pol 9. uri zjutraj pri M.
Berlisku.

11. V Rogatcu ob 3. uri pop. pri M. Batolenu.

12. V Središču ob 3. uri pop. pri Zidariču.

Somišljeniki, skrbite za to, da bodo shodi
veličastne manifestacije proti nemškim krivi-
cam nad slovenskim narodom!

Izvrševalni odbor Narodne stranke
v Celju.

Kulturni boj na Francoskem.

(Izvirni dopis „Narodnemu Dnevniku“).

V Parizu, meseca februarja.

II.

Ko se je nekoliko polegel prah prvega naskoka
na poprej klerikalno francosko šolstvo, se je naen-
krat videlo, da klerikalci nikakor niso bili tako jezni
kakor so se delali. Svoboda poučevanja in kongrega-
cije s svojimi šolskimi zavodi so jim ostale: to je
bila glavna reč. Državna reforma ljudskega šolstva
je stala mnogo denarja; nova organizacija je le po-
časni napredovala, ker je bilo neizmerno mnogo za-
prek. Klerikalci so imeli bogatih sredstev na razpo-
lago in so začeli ostro konkurenco z novimi šolami.
K temu so spremenili svojo taktiko: republike niso
več napadali od zunaj, temveč so jo skušali od
znotraj premagati ter si jo osvojiti. Papež sam je
priporočal francoskim katolikom, da se priklonijo
republiki in del republikancev ga je s Spullerjevim
naznanilom znanega esprit nouveau še podpiral.
Nevarnost je bila velika. Tu je pa odprla Dreyfu-
sova afera republikancem oči; sklenili so svoje
vrste na boj proti klerikalizmu. Najprej so začeli s
trebljenjem redov in kongregacij, čijih število je te-
kom časa neizmerno narastlo. Leta 1789 so šteli le
60 tisoč redovnikov in redovnic; leta 1901 pa že
190 tisoč v 1.473 redih in družbah, ki so vzdrževale
30 tisoč šol, bolnišnic, institutov itd. Največ kon-
gregacij ni bilo autoriziranih, niso imeli torej no-
bene postavne eksistence. Toda ravno neautorizi-
rani redi so se najstrašnejše borili javno in tajno
proti republiki. Republikanci so najprej preosnovali
društveni zakon in potem razpustili kongregacije,
ki niso v nekem gotovem času prosile in dobile
dovoljenja za svojo in svojih zavodov eksistenco.
Klerikalci so poskusili udarec na ta način parirati,
da so se dali menihi in nune sekularizirati in da so
oblekli posvetno obleko. Tako so rešili del svojih
šol. Medtem pa je došel novi papež, ki si je prilašče-
val neko nadzorstvo nad zunanjo politiko republike.
To je vodilo do odprave konkordata in ločitve cer-
kve od države, vsled katere je cerkev po lastni
krivdi zgubila vse svoje javno premoženje; ostala ji
je le poraba cerkvenih poslopij. Ti dogodki so tudi
vplivali na klerikalne šole; klerikalci niso imeli več
denarja za konkurenco posvetnim šolam. Po sta-
tistikah, katero je pravkar izdalo naučno ministrstvo,
je pridobila posvetna šola 407 tisoč učencev, in kle-
rikalci so zgubili 6 tisoč šol s 372 tisoč učenci. Ako
si pogledamo to ogromno zgubo, potem še-le raz-
umemo, čemu je episkopat začel pred kratkim
nov boj proti posvetni šoli. To hočejo sedaj kleri-
kalci diskreditirati, da bi rešili svoje šole popolnega
propada. Ker je cerkev izključena iz javnega živ-
ljenja, iz pravosodja, iz armade in iz cele uprave,
ima le še svoje šole, po katerih more uplivati in si
priboriti zgubljeni vpliv nazaj. Ako se te šole ne
dado več držati, potem je Francija za cerkev za
vedno in nepreklicno zgubljena. Je to zadnji odlo-

čilni boj za življenje in smrt: odtod resnost in
vnetost na obeh straneh. Cerkev ve, za kaj se bori,
a vedo to tudi republikanci.

Papež in škofje obtožujejo javno šolo, da je
»brezbožna, lažnjiva in nemoralna«. Klerikalci, ki se
ne poslužujejo pretiranega in grobega izražanja
pastirskih listov, predbacivajo šoli vsaj to, da krši
predpisano ji neutraliteto in da ne more sploh biti
neutralna. O vprašanju, ali je in more biti javna šola
neutralna, se je napisala cela literatura; po vaših
poročilih iz slovenske domovine so se ga celo lotili
klerikalci na Slovenskem. No, republikanci se tudi
niso umaknili in so vprašali, kaka je neki neutrali-
teta v klerikalnih šolah; in prišle so vsled tega stvari
na dan, ki so mnogo škandaloznejše ko one, katere
se očitajo učnim knjigam za posvetne šole. Eno se
je pa iz cele debate jasno pokazalo: one neutralitete
kakor jo zahtevajo klerikalci, ne more izkazati jav-
na šola, kajti to ni nobena neutraliteta, temveč
kršenje tega načela. Človek trči povsod na načelo
klerikalizma, da je samo to in samo tako prav ka-
kor on uči in želi imeti. Ako kedo trdi kaj drugače-
ga, že upijejo, da se žali in flači cerkev. Zato ime-
nuje nadškof Andrien bordoški »nezaslišano izrab-
ljanje poučne svobode«, ako učijo v javni šoli, da
ima vsak človek pravico izbrati si tisto vero, ki mu
najbolj ugaja — in da je zaradi tega še vedno pošten
in koristen član človeške družbe, ako si tudi ne
izbere nobene. Ako se ta stavek obsodi, je obsojeno
tudi načelo in temelj moderne države: svoboda
vesti in vere. Klerikalci se celo spodtikajo v Aular-
dovi knjigi ob sledečem stavku: Elementarni pouk
je oni, ki daje vsem otrokom znanje, potrebno za
vsakdanje življenje. Po njihovem bi se moral ta
stavek glasiti sledeče: Elementarni pouk ima pri-
pravljati deco na posmrtno življenje in vsled tega
morajo biti v vseh rečeh pokorni cerkvi. Pri tem
nasprotju v temeljnih načelih si seveda lahko misli-
mo, da mora biti sodba o dogodkih in osebah zgo-
dovine popolnoma nasprotna pri obeh delih. Ako bi
šlo po cerkvenih željah, bi se morale v šoli pouče-
vati namesto zgodovine samo legende o življenju
svetnikov. Za to se pa francoski republikanci kar
najlepše zahvaljujejo.

Rezultat proračunske debate je bil kratkoma-
lo ta, da se je zbornica z velikansko večino izjavila
za trdno in odločno obrambo posvetne šole in njenih
učiteljev in da bode sprejeli tudi tozadeven zakon.
Naskok škofov na posvetno šolo ni imel torej niti
najmanjšega učinka v zbornici. Da omenim ko-
nečno, tudi na deželi ne. V komaj sto občinah so
vzeli stariši otrokom brezverske učne knjige ali pa
so jih otroci sami raztrgali in sežgali — menda ne
vedno iz verskih nagibov. Ako pa pomislimo, da
šteje Francija 36 tisoč občin s 60 tisoč ljudskimi šo-
lami, pridemo do sklepa, da so se klerikalci teme-
ljito blamirali in s tem samo oslabili svojo lastno
pozicijo. Kako je že rekel versailski škof preteklo
poletje? »Sedaj ne smemo delati nobenih neumnosti
več.« Gospod škof nima očitno veliko vpliva pri
svojih stanovskih kolegih.

LISTEK.

Vojaško leto Pavla Poljanca.

Po pripovedovanjih in pismih prostovoljca Pavla Poljanca
priobčila Ljudmila Novakova.
(Dalje.)

Tukajšnje ljudstvo govori zelo čisto in lepo
poljsko narečje in nobenemu Slovanu ni pretežko
dogovoriti se z njim. Zelo mično pa izrekajo tod
in pa dol preko Krakova šumnike: besede „szczuka,
nasze, miasteczko, dusza“ i. t. d. se glase „scuka,
nase miasteczko, dusa“ itd. Mimogrede lahko ome-
nimo, da pri Poljakihi ni tako velikih razlik med
posameznimi narečji kakor pri nas.

Dospeli smo po večdnem naglem pomi-
kanju do Bohnije. Tukaj nam je treba vsaj kraj-
šega počitka. Če si opazoval utrujena in že ne-
koliko medla lica vojakov, videl njih težke okorne
korake, potem ti je gotovo odleglo v človeškem
srcu, kadar so se razpustile naše kolone, ko so
odložile trudne roke puške in ko so se rešile
rame težkega bremena. Morda nas je krepila pri
tem zavest, da bo kmalu konec velikih vaj. Po
enodnevnem počitku smo se umikali napredujočemu

nasprotniku naprej preko Veličke in mimo utrje-
nega Rajskega proti Krakovu.

Konec!

Daleč naokrog odmevajo trobente po gorah
in gričih, razbite stotnije se zbirajo in hite domu.

Ko vam podajam te črtice, me navdaja upanje,
da se mi je posrečilo zanetiti v vas vsaj odmev
onega navdušenja, s katerim sem užival krasoto
poljske narave. S karpatskimi planinkami za če-
pico smo pozdravljali Krakov.

In kaj smo še drugega opazali na vajah?
Morebiti bi bilo umestno izpregovoriti še kako
besedo o poljskem življenju.

Poljski kmet v Galiciji ne gospodari nikakor
preveč vzorao, rusinski nič bolje. V hišici ni
nikakega bogastva, pač pa se ji pozna večinoma
zunaj in znotraj revščina. Malokje je preskrbljen
kmet z večjo zalogo jestvin, vsaj z žitom. Tudi
zunanost lastne osebe mu ne prizadeva preveč
skrbi, pač pa je v tem oziru boljše mlajše po-
koljenje, kar je razumljivo.

V vsaki vasi biva po nekaj židovskih družin, ki
se pečajo s krčmarsko obrtno in s trgovino. Za dru-
go delo jim ni, dasiravno se oprijemajo židje pone-
kod v Galiciji baje tudi že ekonomije. Židje vladajo

po vaseh in neizmerno težko je izruvat ljudstvo iz
njihovih krempljev. Koder se je posrečilo organiza-
torjem poljskega in rusinskega ljudstva postaviti
zadružno gospodarstvo na zdravo podlago, tam
uspeva polagoma kmetska organizacija, a še tukaj
jim je žid zelo nevaren tekmeč. Po mnogih krajih
pa na videz sploh ni mogoče ničesar doseči proti
židovskim pijavkam, ki sesajo in se redijo iz polj-
skega kmetskega dela. Kadar rabi kmet kake po-
moči, na primer denarja, mora v mnogih krajih
zaradi svoje odvisnosti od žida prositi edino-le
žida pomoči. Kmetško samostojno posojilništvo v
Galiciji še ne bo kmalu doseglo one stopnje, na
kakoršni je med Čehi in Slovenci, ker ga ovirajo
židje v razvoju. Žid posoja ljudem tupatam za jako
čudnih pogojev — kmet se mu mora zavezati, da
mu proda svoje pridelke, ki še rastejo pod milim
nebo. Ubogi posestniki so često tako globoko
v židovskih pesteh, da ima žid pravico na vso njil-
hovo letino dveh in treh let naprej. Poljak preklinja
žida na tihem, proti njemu pa ne more nastopiti.
Mnogo truda še čaka poljske buditelje, predno bo
si oddahnil njihov narod ter se znebil grozovite in
nesnažne židovske more.

Narod propada tudi zaradi nezmerne pitja
žganja. Žid ubija z vodo vaščane, često pa tudi
sebe. Raznovrstne vodke — v kuhanju žganja so
Poljaki posebni specialisti — so priljubljena pijača
tudi v boljših in »najboljših« krogih. Nič te naj ne
zazebe v dušo, če slišiš mladega akademika, ki se

Politična kronika.

z Pomen Hieronymijeve izvolitve. Včeraj nam je javil brzojav, da je bil novi ogrski minister trgovine enoglasno izvoljen v Iglavi za drž. poslanca. Protikandidat košutijancev je bil grof Bathyany. Košutova stranka je poslala sicer svoje agitatorje v okraj, a niso ti ničesar opravili; deset občin se je izreklo za Hieronyma in je bila s tem njegova izvolitev zagotovljena. Bathyany je odstopil v zadnjem trenutku od kandidature. Ta dogodek se smatra za velik poraz Košutijancev in je napravil v njihovih vrstah najmučnejši utis. Zanimivo je, da so za Hieronyma glasovali tudi Slovaki. Politično življenje na Ogerskem se je sedaj izvanredno živahno razvilo; Khuen ima, to se mora priznati, precej sreče. Šanse neodvisnikov so od dneva do dneva slabše; odrekajo jim zvestoba mesta in cele županije, tlačijo jih pa tudi razne umazane afere. Hieronym je očital Kossuthu v Iglavi, da je izginilo iz blagajne drž. železnic 120 milijonov; Košut ni mogel drugega odgovoriti kakor da je pozval prijatelje na odgovor. . . . Istotako je Khuen javnosti mirno povedal, da se je Andraš v Košutovem imenu ponudil Tiszi, Khuenovemu sodelavcu, v podporo, ako Tisza prevzame vlado. Khuenove demisije cesar ni sprejel in Tisza ni mogel priti na viado; javnost je pa vendar zvedela za košutijansko značajnost in naravno, da je bilo sila mnogo krika. Da končamo: neodvisnjakom je sedaj sreča nemila. Nova Khuenova stranka se bo zvala baje Deakova.

z Odgovor ruskih učenih društev nemškim učenjakom. Klub društva za preiskovanje zgodovine, vseslovansko dobrodelno društvo, društvo nadangelja Mihaela in za čuvanje ruskih interesov so izdala napram izjavi nemških profesorje v finlandskih zadevah protiizjavo, v kateri pravijo, da je bila Finska osvojena, da je zgubila svojo suvereniteto in da je Ruska prinesla prosveto na Finsko. — Kakor znano, je štirideset najuglednejših nemških učenjakov protestiralo proti temu, da bi Ruska vzela Finskemu samoupravo. Nemški izjavi se je priklopilo tudi nekaj slovanskih učenjakov. Odgovor ruskih reakcionarnih in absolutistično navdahnjenih učenih društev je vzbudil tudi v naprednih slovanskih krogih neprijetne občutke, ker vendar vsakdo ve, da je Finska ustavna država, priklopljena Rusiji v tilsitskem miru in je Aleksander I. svečano potrdil vse starodavne finske pravice ter se zavezal zase in za svojo naslednike, da jih bodo vestno čuvali. Kar se pa prosvete tiče, ima Finska staro, v najnižje sloje segajočo visoko kulturo.

z Obisk srbskega prestolonaslednika v Sofiji. Srbskega prestolonaslednika ni v Sofiji sprejel z odlično počastjo samo kralj temveč tudi sofijsko prebivalstvo. Mesto je bilo do zadnje hiše okrašeno z zelenjem in bolgarskimi ter srbskimi prapori. Princ Aleksander ima zelo simpatično zunanost, zna biti z vsakomur vljuden in prijazen ter je zapustil v demokratični Bulgarski kar najlepši spomin. Njegov obisk v Sofiji bo gotovo pomagal veliko k temu, da se bodeta oba jugoslovanska naroda sprijaznila in zbližala.

Poljaki in novoslavizem. »Gazeta Warszawska« glasilo poljskega kola, daje izraza poljskim čustvom ob priliki sedaj se vršče petrogr. pripravljalne konference za vseslovanski shod v Sofiji. List pravi,

hvali, da mu je pol litra žganja toliko, kar tebi kupica vode. Če ne verjameš, pa se kmalu lahko prepričaš, da je res tako. Resnica je sicer tudi, da je poljska vodka boljša in lažja, vsekakor pa je bolj mlade poljske generacije proti pitju žganja zelo hvalevredno početje, ki mu je žeteli s slovanskega in človeškega stališča mnogo vspela.

Oglej si poljskega človeka! Vaščanke bledih lic ti nemo pripovedujejo, da mnogo trpe. Ne najdeš med njimi toliko cvetočih brezskrbnih obrazov kot na Slovenskem. V kmetski hiši imajo malokdaj ve-sele čase, menda samo ob cerkvenih in redkih rod-binskih praznikih. Življenje na širni poljani je ena-komerno pusto, v gorah pa se bori drobnj posestnik večno za črni kruh. In vendar ima poljski človek tako mehko in dobro dušo. Prisrčno te pozdravlja, odkrito se ti potoži in pohvali, zaupa ti rad vse, zato pa ga žid tako lahko izrablja. Čim dalj bivaš med priprostim Poljaki, tem rajši jih imaš.

In »boljša« družba?

Bog ve, ali je vse pravilno, kar vam pripove-dujem. Živel sem slučajno med ljudmi, ki so imeli prazne duše ter hrepeneli po prijetnostih življenja, ki so kaj radi mnogo govorili v lepo donečih besedah, v dejanjih pa zaostajali. Slutil in čutil sem pa tudi, da je pravo poljsko meščanstvo navadno izo-braženo in fino, ki se dobro zaveda svoje narodne in kulturne naloge.

da so vstopili na Ruskem v vrste pristašev neosla-vizma mnogi, kateri nimajo z njegovimi idejami ničesar skupnega, in katerim se gre le za obnoveitev starega panslavizma. Sploh — pripominja G. W. — bi se moralo število ruskih vdeležencev na konfe-renci in shodu znatno zmanjšati. Poljaki se priklop-ljajo misli, da nima biti neoslavizem ni avstro- ni rusoslavizem — kakor je to izjavil dr. Kramár na petrograjskem shodu 1. 1909. List piše dalje, da je postalo novoslovansko gibanje tudi zelo nesimpa-tično ruskim kadetom, kateri se morajo vedno ozirati na mnenje Židov. Židje pa se boje, da bi došlo potem poljsko vprašanje v ospredje in ne nji-hovo. »Gaz. W.« tudi misli, da ima v novoslov. gi-banju svoj izvor tudi naraščanje ruskega naciona-lizma, kateri se loteva sedaj tudi že mirnih in trez-nih ljudi. Po čeških mislih ne more sicer škodovati naraščanje nacionalizma slovanskemu čustvo-vanju, ali ravno to čustvovanje mora nalagati po-sameznim slovanskim narodom gotovo rezervo in ozir na druge, da bi se ne pojavljali vedno in vedno novi spori in prepiri. Morda se posreči dr. Kramáru vznemirjene Poljake v Petrogradu potolažiti.

Drobne politične novice.

Iz državnega zbora. Pogajanje o de-lovnem programu bodočega zasedanja, ki se prične, kakor se pravi sedaj, okrog 23. 24. februarja se prične danes na Dunaju. Obsegala pa ne bodo samo rekrutnega kontingenta, temveč tudi anek-sijske predloge in finančni zakon.

Cesarjeva izjava. »Nár. listy« pripove-dujejo, da je pred nekaj dnevi rekel visoki nemški konservativni uradnik cesarja v audijenci: Par-lamentarne razmere bi bile drugačne, ako bi ne bilo med poslanci ljubosumnosti in bojov za port-felje. Cesar je pa baje na to odgovoril: Dirka visokih birokratov za portfelje pa tudi ni lepa.

Nova hrvatska vlada. Za oddelnega načelnika notranjih zadev je imenovan Levin pl. Chavrak, bogoslovja in šolstva pa dr. Milan Amruš, doslej župan mesta Zagreba.

Za indijskega podkralja bo imenovan lord Kitchener, znan iz burske vojske. Sedanji podkralj lord Minto odstopi.

Z avstroitalijanske meje. Obmejno carinsko postajo hočejo premestiti iz Ale v Tri-dent; istotako premestijo Italijani svojo postajo v Verono. To se baje zgodi iz vojno-političnih raz-logov. — Iz Dunaja dementirajo, da bi se usta-novilo v Celovcu novo, 17. korno poveljstvo.

Dnevna kronika.

a Številke, ki govorijo. Sveti sinod je dal napraviti statistiko samostanov v Rusiji, ki nam odpirajo pogled v nesrečno konstitucijo bedne države. Res da je »samo« 300 priznanih možkih in 137 nepriznanih možkih samostanov ter 228, oziroma 154 ženskih, vendar pa imajo ti pre-moženja, da ga že sam svet sinod računa na sedem milijard rubljev. To je seveda zelo vero-jetno število, saj poseduje Trojicko-Sergijevski samostan 1½ in kijevski samostan 2 milijardi, dočim ni premoženje samostana Aleksandra Nev-skega nič manjše. S tem si lahko tolmačimo golo revščino ruskega ljudstva.

a Dvoglasa pevka. Da poje možki sopran, se je že večkrat dogodilo, kajti ni redko, da je zmoežen takozvanih fasetglasov. Da bi pa izborna sopranistka imela tudi možki polnoglasni tenor v oblasti, je pa bilo dosedaj nezaslišano. Tako dvo-glaso grlo ima kanadska pevka Dolly Toyce, ka-teri se sedaj čudi ves London. Obseg obeh njenih glasov iznaša 4 in pol oktave, kajti njen sopran sega baje do dvakrat črtanega F dočim je

Plemstva je med Poljaki zelo mnogo, pravega »plemstva« pa manj. Potomci mnogih »plemenitih« rodov ne čuvajo dovolj vestno svoje narodne in »plemenite« časti. V naši družbi se je motalo in su-kalo enajst šlahčicev, ki so bili po večini precej ponosni na svoja zvonka imena, a opazovalec njiho-vega vedenja in znanja bi se jim moral bridko smehljati. Takšnega plemenitnika ni bilo prav nič sram odnesti si svoj plašč, ko sem tičal deset dni v zaporu, in niti se mu ni zdelo pozneje vredno opravi-čiti se ali pa se zahvaliti. Najmanj vesti imajo v denarnih zadevah: izposojajo si denar, kje morejo. Zaradi nečastnega načina bi se jih moralo po vrsti klicati pred častno sodišče. Slovanskega opazovalca mora boleti počenjanje takih »plemenitih« elemen-tov, ki ubijajo pred slovanskim svetom dober glas poljskega naroda. Ali je čuden slučaj, da je ravno v plemstvu najmanj slovanske zavesti?

Slovenci doslej nismo navajeni smatrati Poljake za navdušene Slovane, ker imamo nekoliko bridkih skušenj iz avstrijskega državnega zbora, kjer polj-ska delegacija ni nikdar umevala slovenskih teženj in nas vsled tega ni podpirala. Zastopniki Poljakov imajo od nekdanj neko posebno stališče v slovanskih vprašanjih. Poljsko meščanstvo in ljudstvo pa je bolj slovanskega mišljenja nego večina dosedanjih zastopnikov.

Konec jutri.

njen najnižji glas A pod nizkem C. Gospodična Toye pripoveduje sama v nekem angleškem listu, da so najbolj sloviti laringologi priznali, da se ne vedo spominjati na tak izreden slučaj. Nadalje je ona povedala, da ni imela nobenega truda z izobrazovanjem svojih glasov. Tudi da je slučajno našla svojo zmožnost, in zagotavlja, da so jo večkrat že imeli za možkega, če so jo slišali peti, ne da bi jo videli. Nekoč ji je še baje lastna sestra verojela, da je prišel njen ženin, ki poje kot izboren tenorist. Tudi v dekliški šoli je nekoč zapela tenor in vse učiteljice so mislile, da je prišel med dekleta kak fant. Še sedaj, ko je že dolgo časa na odrih, jo je hotel neki agent an-gažirati za tenorista.

a Hrvatski pesnik dramaturg v Hamburgu. Hrvatski pesnik Milan Begović, ki prebiva že 2 leti v Hamburgu, je imenovan za dramaturga in knjižničarja tamošnjega gledališča »Deutsches Schauspielhaus«, katerega ravnatelj je bil doslej zdajni ravnatelj dunajskega Burgtheatra baron Berger.

a Socijaldemokratična stranka na Belgijskem je imela nedavno izvanredni zbor, ki je po dvo-dnevni debati storil veleznačilne sklepe. Šlo se je za to, ali zmagajo v stranki načela revizijo-nistov ali ortodoksni. Vodja Vandervelde se je odločno zavzel za to, da naj stranka opusti ne-gativno stališče k vladi, ampak se naj udeleži pri sestavi liberalnega ministerstva in naj podpira vsak dogovor z liberalci, ki bi bil v interesu stranke. Vandervelde je tudi za odobrenje pro-računa, ako to razmere zahtevajo. Rezolucija v zmislu Vanderveldovih izjavanj se je sprejela z veliko večino. Ortodoksni so ostali v veliki manjšini.

a Björnsonova žena, ki je noč in dan bila ob postelji svojega bolnega pesnika, je zdaj sama zbolela.

a Prepovedana drama. Praško policijsko rav-nateljstvo je prepovedalo igro »Juda Iskariot«, ki so jo nameravali predstavljati v smihovskem gledališču, dasi se je igrala že na mnogih čeških odrih. V igri se slika Kristus ne kot Bog, ampak kot veliki plemeniti človek.

a Zaradi glagolice. Splošno mnenje prevla-duje, da je papež odstavlil zaderskega nadškofa Dvornika samo zato, ker se ta ni hotel udati pri-tisku, da bi odpravil glagolico iz cerkve.

d Spomin žuželk. Vazne podatke o spominu žuželk je napisal francoski raziskovalec Felix Plateau v novem zvezku »L'année psychologique«. Spomin na prostor in kraj pri kožekrilcih, h ka-terim spada tudi naša čebela, tolmači edino s tem, da pravi, da si zapomnijo živalice pot, katerega so preletele. Svoj panj najdejo čebele samo zato, ker spoznavajo okolico s tem, da letajo vedno dalje naokoli od svojega stanovanja. Pri tem se vedno vestno držijo prvič voljene smeri. Vsaka izpremena okolice jih spravi v veliko zadrego: če pomakneš potem, ko so delavke izletele, panj le za dva metra v stran, lahko opaziš, kako se bodo po povratku vsedle na mesto, kjer je prej panj stal, se tam zbiral, se brez sveta premikale, ne da bi našle panj, ki jim je takorekoč tik pred nosom. Če se posreči čebelam najti kako rastlino, ali pa celo naselbino, ki jim prija, potem se ho-dijo vsak dan gostit in naslajati; ali stari pot in bodi še tako po ovinkih in še tako dolg, prele-tijo vsaki dan iznova. Da imajo žuželke tudi ča-soven spomin, je že dognal Forel. Predlagal je včasih čebelam, ki jih je opazoval, sladkorja in glej, kmalu so se temu tako privadile, da so vsak dan prišle ob gotovi uri in čakale na gostijo. Plateau trdi, da se da morda ta spomin tolmačiti z zvezo med mislijo na pojedino in spominom na neko toploto in svetlobo po dnevu. Zanimiva pa so dejstva, ki jih je našel ta Francoz, ko je pre-skušal žuželke, kako se spominjajo na dogodke. Vlovil je čmrlje, ki so ravno zbiral nektar in jih je podvrget boleštnim operacijam. Ali komaj je katerega izpustil, pa je že zletel zopet na cvetke, pa bodi, da ga je še tolikokrat mučil. Plateau misli, da se čmrlji na dogodke sploh ne spomi-njajo.

d Ogenj v predzgodovinski dobi. O ognju v predzgodovinski dobi je zbral danski učenjak dr. Georg Sarauw vso snov v nekem delu, katero je zelo zanimivo z ozirom na snov in razvrščenje podatkov. Da je poznal človek sedlonove dobe ogenj, dokazuje oglje, ki so ga našli v votlinah vežerskih, v Dordogni zajedno z sedlonovimi ostanki. Najstarejši način, dobiti ogenj, je bil udarjanje kamena po kamenu, ne pa trenje dveh hlodov ali pa vrtnanje enega lesa z drugim. To pokazujejo mnogoštevilni ostanki, pri katerih so našli tudi piritove kroglice in priprave posebne oblike, kar nas navaja na misel, da so to ljudje rabili za kresanje. Dokazi se navajajo iz raznih dežel, izlasti iz Skandinavije in Severne Nemčije; kakor rudeča nit se vlečejo iz kamene dobe v brončno dokazi za to. Oni okrogli piriti, ki jih nahajajo v grobovih kažejo natanko, da so jih rabili za kresilo. V početku naše ere se je v Se-vernji Evropi pojavil kremen, na katerem so kre-sali z jeklom. Sicer se je pa gobo in kresilo ob-držalo do polovice 18. stoletja; potem so prišle žveplenke popolnoma na površje, katere bodo s časoma švedske šibice morda čisto izpodrinile. Vendar še pa najdemo tod in tam kresilo in gobo kot častljiv spomin na bivše stare čase.

d Društvo zdravnikov za Bosno in Hercegovino je določilo hrvaščino oziroma srbsčino za svoj poslovni jezik.

d Pastirski list škofa Nagla. V postnem pastirskem listu jemlje Nagl slovo od dozdajne škofje. Pozivlja vernike, naj se ne dajo zapeljati v razkol in naj se pokorijo odredbi papeža glede latinske službe božje. Koncem opominja duhovščino, naj čita maše po obstoječih predpisih.

d Izvrševalni odbor hrv. srbske koalicije ima danes v Zagrebu konferenco, pri kateri se bo posvetoval o novem položaju in o delu v saboru.

d Občni zbor avstrijske centrale za kmetijstvo in gospodarstvo se je vršil 9. t. m. ob priliki 70letnice glavnega referenta Hohenbluma. Dež. odb. Mayer je povdarjal, da se je skušalo ob priliki odstopa Hohenbluma centralo razdvojiti in tako zadati agrarnemu gibanju hud udarec. Zbor je sprejel sklep, da se vzame sicer odstop Hohenbluma kot glavnega referenta na znanje, da se ga pa naprosi, naj prevzame referat novo ustanovljene trgovsko politične sekcije. Hohenblum je v svojih izjavah najprej ostro nastopil proti sovražnemu delovanju vit. Pantza, ki je bil svoj čas izvoljen v državni zbor na program centrale, in vsenčulišnega profesorja Hoffmeistera proti centrali. Referat trgovsko-politične sekcije sprejme, ker ne bi rad svojim „prijateljem“ industrijalcem in drugim napravil veselja, da bi se popolnoma odtegnil javnemu delovanju. Zborovanje je izjavilo, da vstraja pri dosedajnih agrarnih obrambnih carinah ter zahteva, da se razširijo tudi na one produkte, na katere se je dozdej premalo ali nič ozira jemalo.

d Iz Bosne. Sekcijski načelnik Konstantin Hörmann je prošil za umirovljenje.

d Abolicijo kazenskega postopanja proti srbskim „veleizdajnikom“, ki so bili v znanem zagrebškem procesu obtoženi in obsojeni, namerava predložiti vladarju min. predsednik grof Khuen. Abolicija se razglasi v najkrajšem času.

d Bosanski deželni zbor se snide mesca junija k prvemu zasedanju. Rešil bo samo proračun in bo potem takoj odgojen. Daljše zasedanje bo mesca oktobra.

d Slovanska trgovska zbornica v Petrogradu se je končno konstituirala. V odboru so: Knez Amatuni, grofa Andrej in Vladimir Bobrinski, dr. Vergun, A. S. Garjazin, V. A. Izmar, Kovalevskij, Maklakov, Utin, Putikov, Šajković in Fjedorov.

Štajerske novice.

Perfidnost »Slov. Gospodarja«. »Slov. Gosp.« je priobčil včeraj sledečo notico: »Brežki okraj. Dr. Kukovec blati po Savinjski dolini poslanca Kmečke zveze, ker niso dovolili deželni doklad zvišati na zemljišče, hiše in obrtnike, temveč se je naložil davke na pivo. Kaj porečejo k temu volilci trgov itd.« Človek se čudoma čudi, da ima g. dr. Korošec kot urednik »Slovenskega Gospodarja« drznost raširjati tako debele neresnice! To je nepošteno od vsakega navadnega človeka, kamo li še od duhovnika! Prvič poslanci Kmečke zveze niso mogli dovoljevati ali ne dovoljevati zvišanja doklad na zemljišča itd., ker do razprave o tem zvišanju sploh ni prišlo. Drugič pa se je dr. Kukovec vendar izrazil v dež. zboru jasno dovolj, da nasprotuje zvišanju doklad na pivo in doklad na zemljišča ter obrti. Utemeljil je to ne le s stvarnimi razlogi, dobro vedoč, da bode eno in drugo oškodovalo Sp. Štajer, temveč tudi s principijelnimi, ker nobena parlamentarna manjšina na svetu, posebno pa še tako mala in tlačena ko je slovenska v dež. zboru, nima naloge in dolžnosti skrbeti za to, kako bode izvozila večina iz svojih zadreg in dolgov. Pri celi stvari je pa najbolj zanimivo to, da pravi »Slov. Gospodar« en stolpič poprej sam v poročilu o rečiškem shodu, da davkoplačevalci odobravajo morebitno zvišanje doklade na pivo, ako je neizogibno potrebno. Pač pa bi se protivili zvišanju davka na še tako obremenjena zemljišča. List bide torej sam sebe po zobeh. Gospoda v Mariboru, ako bode delali tako perfidno in sramotno nepošteno, se ne čudite, če vas bo zaničeval vsak trezn in pošten misleč Slovenec. Ali je to kak politični boj — osobito še za take stvari kakor je vera, katero s tako grdimi sredstvi branite? Ali se škof in duhovščina nič ne sramujeta Koroščevega glasila?

v Celjske Slovence opozarjamo, da se protestni shod proti nemškim nasilstvom v štaj. dež. zboru ne vrši v mali dvorani Narodnega doma kakor se je najprej nameravalo, temveč v gostilniških prostorih. Častna in narodna dolžnost vseh celjskih Slovencev je, da se shoda sigurno udeležijo. Govori dež. posl. dr. Kukovec.

v Slovenec — minister za javna dela. Iz krščansko-socialnih krogov zatrjujejo z vso gotovostjo, da bode imenovan nek slovenski uradnik za ministra javnih del.

v Predavanje dr. Schwaba je sinoči privabilo lepo število poslušalcev v Narodni dom. Marljivi naš predavatelj si je izbral težko, a tem zanimivejšo snov o nedostatku naših čutil, ki jo je spretno in razumljivo razvijal. Pazlagal je posamezne čute, v kolikor so nepopolni, omenjal pri tem masikaj zanimivega iz fiziologije in paleontolo-

logije, na pr. o tretjem očesu itd. itd. Toda naši čuti niso le nepopolni, temveč nam za neizmerno število raznih pojavov sploh manjkajo. Ne zavedamo se tresljajev, ki leže med 70.000 in 400 bilijoni, nimamo čuta za ultravioleto žarke, ne čutimo lastne elektrike. Morebiti bi se razni pojavi okultizma dali baš z ostanki takih izgubljenih čutov naravnim potom razlagati. Toda vzlic nepopolnosti in nedostatkov čutil ni treba človeku zavidati živali, kajti človeški duh je ustvaril razne aparate, ki nam vse to bogato nadomestijo. — Govornik je žel zaslužen pohvalo.

v V „Rdečem Praporju“ se je vodja goriške soc. demokracije dr. Tuma razpisal o stališču delavstva proti Ciril-Metodovi družbi, oziroma je podal referat, ki ga je imel tozadevno na prvi dež. konferenci italijanske soc. dem. stranke v Trzinu l. 1909. Poleg nekaterih dobrih misli so vmeš stavki o katerih bi človek mislil, da jih ni govoril dr. Tuma, ki je vendar že osebno proživel več faz v slov. političnem življenju. Ampak kak človek, ki je šele včeraj prišel na Slovensko in še nima pojma o naši šolski družbi. Primerjati to družbo z nemškim sulferajnom in laško Lego, ki kradeta našo slovensko deco, dočim v šolah naše družbe ni niti enega neslovenskega otroka, je za slovenskega politika vsaj — milo rečeno! — neokusno. — Tudi trditev, da slovensko delavstvo nima nobenega povoda, podpirati družbo, kaže silno nepoznavanje razmer s strani dr. Tume. Naj si le pogleda družbine šole! Radi pa podpišemo njegovo trditev, da delavstvo nima dovolj materialnih sredstev, družbo podpirati. Konstatiramo pa zopet, da od delavstva nemogočih žrtev nihče ne zahteva, nasprotno, družba in slovenska javnost vedno — žal tolikokrat brezuspešno! — apelirata na podporo onih, ki — lahko dajo. Dr. Tuma dobro pozna načela, ki so vodila mlajšo generacijo, ko je zavzela vodilno vlogo v družbi, in zato bi bilo želeli, da pripadnike svoje stranke vsaj objektivno o stvari pouči!

v Za Narodni sklad je poslal not. kand. g. Otmar Golob v Kozjem 9 K kot izkupiček iz prodanih blokov. Iskrena hvala!

v Nemški domači prepir. Nemški nacionalci in klerikalci se sedaj prepirajo med seboj, kdo je pravzaprav kriv obstrukcije v štaj. dež. zborn. — Včerajšnji „Volksbl.“ pripiše, da nemški nacionalci, ker so z Wastianovim predlogom glede šolskega nadzorstva začeli izzivati in dražiti Slovence. S tem seveda odpade nemškonacionalni očitke „slov. napadov“. — Sicer bi došlo tudi brez tega predloga do boja na ta ali oni način — pa nemškim nacionalcem na ljubo z veseljem pribijemo tudi mi, da so boj začeli sedaj oni.

v Razpisano je učiteljsko mesto na štirirazrednici v Zrečah, 3. pl. razr. Prošnjedo 10 marca na kr. šolski svet v Zrečah.

v Za župana v Ormožu je zopet izvoljen Kantzhammer, za podžupana dr. Delpin, za obč. svetnike pa Dirmayer, Bauer in Baumann.

v Pri občinskih volitvah v Lelterspergu poleg Maribora so bili včeraj izvoljeni sami Nemci in nemškutarji. Slovenci se volitev niso udeležili.

v Prestavljen je strojni nadkomisar v delavnicah J. ž. v Mariboru Oskar Perko kot vodja delavnic J. ž. v Gradcu.

v Iz Gabrja pri Celju. Uradniki nemškega mlina postajajo čimdalje bolj predrzni. Predvčerajšnjim je zopet hotel zabavljati „Edler von alle drei berz drauf zolln“ Sonnenburg. Priporočamo tega moža okoliški policiji, ako nam ne bode dal miru. To je že odveč, da bi nas taki ljudje na ulici vznemirjali!

v V Sokolskem domu se je nabralo za podružnico sv. Cirila in Metoda v Gaberju okoli 8 K, za kar gre vsa hvala g. Percovi, katera tako dobro skrbi za našo šolsko mladino. Iskrena hvala!

v Bralno društvo na Bregu izreka tem potom slavni občini Okolica Celje iskreno zahvalo za podeljeno denarno podporo. Ker je edini cilj društva razširjanje izobrazbe potom izposojevanja dobrih knjig, prirejanja predavanj in različnih dostojnih zabav, upa isto, da si bode pridobilo vsestransko naklonjenost in da mu tudi drugi zavodi ne bodo podpore odrekli. Odbor.

v Iz Mozirja. Na občnem zboru „Sokola“ je bil izvoljen sledeči odbor. Mesto br. Pevca, ki je vsa častna in delovna mesta pri društvi v Mozirju odložil, je bil izvoljen starostom soglasno dr. Jože Goričar, podstarostom soglasno Avg. Drukar, ckr. notar v Gor. gradu. V odbor pa: br. Matija Goričar, Radivoj Tušak, Peter Miklavc, Franjo Holovar in Franjo Petrič. Namestniki: Alojzij Lon-

čar in Drag. Hicelberger. Tem potom se prav presrečno zahvaljujemo vsem darovateljem, ki so kaj prispevali v puščice, posebno pa še vsem gostilničarjem kakor: g. J. Blaž (15 K), g. A. Stremčanu (6 K), g. Z. Vasle (4 K) ter br. R. Pevcu, ki je nabral največ in sicer 43 K in to skoraj povsem od nemških potnikov. Nazdar!

v Iz Ptuja. Ckr. namestništvo v Gradcu je potrdilo pravila za ustanovitev „Prve narodne godbe v Novivasi pri Ptuj!“ Ustanovni občni zbor se vrši v nedeljo 13. svečana t. l. ob 3 uri popoldne v veliki dvorani gostilne g. Zupančiča v Ptuj. Pripravljalni odbor vabi, vse narodne kroge iz okolice in mesta, da se tega ustanovnega zbora v čimnajvečjem številu udeležijo. Opozarjamo, da nastopi pri tej priliki že novo ustanovljena godba, ki nam bo pokazala, koliko se je že dosedaj naučila pod spretnim vodstvom kapelnika gospoda Bračiča ml.

v Hleve za odgojo zrebet hočejo postaviti po poročilu dunajske „Zeit“ v Mariboru. Prostora bo za 400 glav. Hlevi bodo pod vojaškim nadzorstvom in bodo služili vojaškim namenom. Za poveljnika je določen podpolkovnik Julijan Fischer 11. konj. polka. Kaka znano, je nastavljena sedaj v Mariboru remontna komisija.

Iz Slov. Bistrice. Na pustni torek je zahteval že precej vinjeni 19letni ključ. pomočnik Fr. Gumzej od svojega brata ključ. mojstra I. Gumzeja denar, katerega pa mu ta ni hotel dati. — Došlo je do pretepa, v katerem je pa bil Franc tepen. Podal se je na to domu; ko je opazil, da mu brat sledi, je pobil nekaj šip in vstrelil z revolverjem dvakrat na brata, ne da bi ga zadel. Ko so mu vzeli revolver, ga je hotel s kuhinjskimi noži napasti. Razdivjanega fanta je djala policija pod ključ, da je potem na pepelnico premišljal o svojih neumnostih.

v Radgona v nevarnosti? Vsled dežja in taljenja snega so nekateri potoki v radgonski okolici in reka sama prav nevarno narastli. Nižje ležeče ceste so že pod vodo.

v Z meje. Bralno društvo pri Sv. Ani na Krembergu obhaja letos svojo desetletnico. Društvo šteje 75 članov (v ustanovnem letu jih je bilo 120) in ima 598 knjig; prebralo se je v 10. letih 6216 knjig. Društvo je pri klerikalni zvezi.

v Vandalizem. Lani je nekdo poškodoval na cesti proti Račam 15 ovočnih drevesc. Lani se ni moglo zasačiti storilca, pač pa je letos nekdo iz maščevanja naznanil, da je to storil neki Zalatu iz Braunšvejga.

v Umrli je v Mariboru bivši blagajnik mestne hranilnice I. Škoflek. Služil je pri zavodu 40 let in je stopil 1. jan. 1909 v pokoj.

v „Marb. Zeit.“ o slovenski obstrukciji. V včerajšnji številko „M. Z.“ je napisal znani Jan članek o obstrukciji, ki je poln nevednosti in iste pristne surovosti, s katero osrečujejo spodnještajerska renegatska glasila svoje srečne bralce. Ako so že graški listi polni impertinentne in navadnemu pametnemu človeku neumevne hinavščine, kako da se nam Slovincem dobro godi v narodnem in gospodarskem oziru na Štajerskem, pretirava to Jan na naravnost smešen način. Pripiše kar vse državne podpore spodnještajerskemu vinogradništvu — štajerski deželi. Da so te podpore dobili zalibog ponekod celo dve tretjini bogati nemški meščani, to „M. Z.“ zamolči ali pa sploh ne ve. Kadar se daje, takrat gospoda ne pozna Slovencev, pač pa pri pretiranih in neutemeljenih očitkih. Sicer pa lahko mirno rečemo, da če bi mi čakali samo na milost štajerske dežele, bi še danes ne imeli svojih vinogradov obnovljenih! Ako smo se gospodarski razvili — smo storili to iz lastne moči in z lastnim trudom. Nesramno obrekovanje je tudi, da dežela vzdržuje vse gojence na dež. kmet. šoli v St. Jurju; res je, da uživa pretežna večina učencev (dve tretjini) slovenske ustanove in se vzdržuje sama. Da je pa stavba toliko stala, je kriva nerodnost in protekcijonizem nemškega deželnega odbora, ki je hotel napolniti žepe nemškemu nacionalcu! Ali smo torej mi krivi, da je stavba toliko stala? Naj si „M. Z.“ ne domišljuje, da odgovarjamo njej, pač pa pišemo za naše ljudstvo, da ve tembolj ceniti hinavščino svojih nasprotnikov.

Občni zbor ckr. konjerejske družbe za Štajersko se vrši dne 28. febr. ob 2. uri pop. v hotelu pri slonu v Gradcu.

v O umoru gđe. Prochaska v Gradcu še vedno ni potrebne jasnosti. Neka dekla je videla baje mladega človeka, ki se je plazil okrog stanovanja in tudi neki uradni sluga, ki je dopoldne

prinesel za profesorja neko uradno pismo, trdi, da je videl skozi linico v vratih človeško senco. Obdolžili so nekega učiteljsčnika, pa se je sum izkazal kot neopravičen.

Druge slovenske dežele.

a „Važno sejo“ imenuje „Slovenec“ sejo goriškega deželne zboru z dne 9. t. m. Zakaj je bila važna, ne pove. Morda zato, ker se je govorilo o deželni norišnici, pri kateri se je izkazalo gospodarstvo slovensko-klerikalne — laško-liberalne večine tako kakor gospodarstvo Nemcev v Gradcu pri stavbi deželne bolnišnice v Stiftingthalu? Toda ne: važna je bila seja, ker je prisostvoval goriški nadškof Sedej. Pa ne le to, tudi govoril je, in ne samo to, celo slovenski je govoril. Vse to „Slovenec“ s strašnim ponosom povdarja. Pa kaj se je zgodilo, da je celo škof govoril? Večina predlaga ustanovitev deželne hranilnice. In nastopil je proti temu nadškof in dejal, da bi bila to samo konkurenca že obstoječim denarnim zavodom, konkurenca klerikalni združni organizaciji, „Montu“ v Gorici itd., in priporočal je sprejetje predloga laškega klerikalca Meizliha, naj se zadeva odloži z dnevnega reda. In glasovalo se je: za ta predlog, ki ga je priporočal sam prevzvišeni knez in nadškof, so glasovali samo laški klerikalci, proti predlogu — in proti škofu! — pa laški liberalci in slovenski klerikalci! In „Slovenec“ ne najde niti ene grajalne besede za tako „nepokornost“ slovenskih klerikalcev škofu?! Čudno, prečudno se suče svet!

a V Kranju je „Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani“ kupilo knjigarno od Karla Florianana.

a Baron Locatelli, župan krminski in deželni poslanec, ni umrl.

a Koroški deželni zbor je v drugem branju sprejel zakonski načrt o zvišanju davka na pivo.

a Slaba vest za Slomškarje (klerikalne učitelje) na Kranjskem, ki so iz same dobičkarije oblekli črno kuto, je Cankarjeva najnovejša drama „Hlapci“, kjer se slika baš breznačajnost onega dela učiteljstva, ki je prodal svoje prepričanje za bori košček kruha. „Slovenec“ poroča, da so ti Slomškarji zdaj sklenili strašen „protest“ zoper tako blatenje (!) učiteljstva in so zahtevali od deželne vlade, da ne sme te igre pripustiti uprizorjati! — Peče jih peče ostudna njihova vest!

a Društvo zdravnikov na Kranjskem ima 24. t. m. občni zbor.

a Klerikalni hrvaški učitelji v Istri so začeli izdajati list „Narodna prosveta“. „Slovenec“ ga toplo pozdravlja.

a Zadružna enketa v Gorici, ki jo je sklicalo „Goriško kmetijsko društvo“, je v principu sklenila ustanovitev Zveze vinarskih zadrug.

a „Društvo slovenskih časnikarjev“, ki je imelo predvčeraj zvečer občni zbor v Ljubljani, je imelo preteklo leto 13 ustanovnikov, 5 pravih članov prve, 23 pravih članov druge vrste in 44 podpornikov. Dohodkov je bilo 1503 K 96 vin. in stroškov 804 K 58 vin. Predsednikom je izvoljen dr. Ivan Tavčar.

a Ljubljanska kreditna banka bo na občnem zboru predlagala zvišanje delniškega kapitala od 3 na 5 milijonov kron.

POZOR! POZOR!

Danes se dobe v celjskem „Narodnem domu“ raznovrstne morske ribe, plzensko prazdroj-pivo. — Goste bode kratkočasil ciganski kvartet. — Prijatelji rib in domače zabave so vabljeni.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Novi češki minister rojak.

d Praga, 11. febr. V tukajšnjih političnih krogih se imenuje kot najresnejšega kandidata za mesto češk. ministra rojaka mladočeškega posl. Maštalka.

Spor v češki klerikalni stranki.

d Praga, 11. febr. Diference v češki klerikalni stranki stalno naraščajo. Razcepljenja v stranki najbrž ne bode mogoče zabraniti. V strankinih vodilnih krogih mislijo na ustanovitev nove češke konservativne stranke, podobno nemškemu centru. Nova stranka namerava kupiti brnski

„Hlas naroda“ s tiskarno vred. „Hlas naroda“ bi potem postal strankino glasilo.

Socijalistična demonstracija v Brnu.

a Brno, 11. febr. O priliki začetka debate o novih davkih v deželnem zboru so priredili danes socijalisti velikansko demonstracijo delavstva pred deželnim dvorcem. V mnogih tovarnah že ne delajo od ranega jutra. Vodstvo socijalistične stranke poziva delavstvo, naj ostane popolnoma mirno in dostojno demonstrira. Obenem bo izročilo posebno odposlanstvo dež. glavarju pismen protest proti novim davkom.

Turška priprava za vojno?

a Solun, 11. febr. Turki popravljajo z veliko naglico ceste proti bulgarski meji, da bi bile pripravne za prevažanje težkih topov. Velik del rezervistov, katere polagoma kliče vojna uprava pod orožje, gre v obmejne garnizije pri Bulgarskem.

Politične novice iz Ogerskega.

z Budimpešta, 11. febr. V vladnih krogih se ne ukvarjajo samo s pripravami za ustanovitev nove vladne stranke temveč tudi z imenovanjem novih velikih županov, katerih je doslej 25 odložilo svoja mesta. Danes bodo najbrž imenovani novi veliki novi župani za Sedmograško. Za novo stranko se oglašja izvanredno veliko politikov; doslej jih je javilo do 90 „družabnemu klubu“ v Budimpešti svoj pristop. Klub bo jutri odločeval o sprejemu.

z Budimpešta, 11. febr. Izvrševalni odbor sestavne stranke se je posvetoval o položaju in sklenil, da bo počakal na stanovitev nove stranke, predno bode izrekel kako odločilno besedo.

z Budimpešta, 11. febr. Khuen se pelje na Dunaj, da poroča cesarju o političnem položaju. Program nove stranke se objavi prihodnji teden.

Vseslovanski shod.

Petrograd, 11. febr. Sklenilo se je, da se vrši vseslovanski shod v Šofiji dne 7. julija. Razpravljalo se bo o vseslovanski banki in o ruskopolskem vprašanju.

Naraščanje Sene.

v Pariz, 11. febr. Vodno stanje Sene je znašalo včeraj 5'07 m. Danes zvečer še naraste voda za 60—70 cm, potem pa se pričakuje padanje.

Po svetu.

v Zastrupljeno mašno vino. V farni cerkvi v Villefrance je služil don Zamberini vsako jutro rano mašo. Dne 7. februarja ga je pa zastopal don Rossignoli. Ko je pri maši izpil vino, se je pa mahoma zgrudil. Vino je bilo namreč zastrupljeno in sedaj so že zaprli tri farane, ki so osumljeni, da so storili zločin radi političnega strankarstva. Zločinci so mislili gotovo odstraniti Zamberinija, ki je vodja tamošnjih klerikalcev.

z Starinske izkopine na Zlarinu. Na jadransk. otočju Zlarinu so pri krčenju zemljišča odkrili žare v grobovih rimskih pokojnikov. Dober del je potr, druge posode so pa s posredovanjem bolj pametnih delavcev začuvali. Vse posode se še nahajajo v zemlji.

z Sprevod zvestega sluga. Iz Budimpešte javljajo, da so predvčeraj tam pokopali 59letnega slugo, ki je od svojega 14. leta služil pri grofu Telekiju. Za krsto sta bila dva voza polna vencev, a zatem mnogi člani visokega plemstva ogerskega, kakor na primer sedanji min. predsednik Khuen-Hedervary s soprogo.

a Cena delavčeve roke. Pred nekako dvajsetimi leti, ko moderna tehnika še ni bila steklarjem pojednostavila njihovega dela, v oni dobi, ko je bilo še vse odvisno od osebne spretnosti, je imela ta stroka ljudi, ki so zaslužili na mesec po 1200 do 1800 frankov. Vendar velikega bogatstva si niso ti aristokrati med delavci nikoli nabrali. Žar peči je vplival na nje, kakor tropsko solnce na kolonizatorje. Mučila jih je večna žeja in njihova vedno valoveča kri, ki je radi vročine skoro vedno vrela, jih je silila k raznim besnim korakom. Danes so peči popravljene, ali vkljub temu niso mesečne mezde po 600 frankov nič redkega. Ko je pred nekaj časa delavcu Charles v Belgiji vlak odtrgal roko, mu je sodišče priznalo več kot 100.000 frankov odškodnine. Pa naj še kdo reče, da svet ne ceni delavske roke.

a Strašno maščevanje. Obrtnik Szcuzko v Carycyni na Ruskem Poljskem je imel iz prvega zakona tri, iz drugega pet otrok. V oporoki, ki jo je vsled starostne slabosti napravil, je pa zapisal vse premoženje otrokom iz drugega zakona. Eden sin prvega zakona je bil vsled tega tako divji, da je očeta, mačeho in vseh 5 otrok iz drugega zakona ubil s sekuro. Morila so zapri, a tudi oba brata iz prvega zakona, gimnazijska dijaka, ki sta osumljena sokrivde.

a Zveza avstrijskih zdravilišč se je včeraj na Dunaju definitivno ustanovila.

a Na kvarnerskih otokih divja že par dni silen vihar. Ves promet je ustavljen. Več ladij je poškodovanih.

v Stavka rudarjev. V Golubovcu v Zagorju so vsi rudarji stopili v stavko. Uprava rudnika pa je vse delavce odpustila in bo najela druge. Za nedeljo sklicujejo stavkujoči vekiko zborovanje.

Društvene vesti.

z „Slovenija“, slov. akad. društvo na Dunaju, naznanja, da se vrši V. redni občni zbor v soboto 12. t. m. z navadnim vspeedom. Lokal: Hotel Wandl, I. Kūfussgasse 2. (Vhod skozi dalm. vinnarno). Začetek ob 8. uri zvečer. Gostje dobrodošli!

z Klub slovenskih tehnikov v Pragi naznanja predavanje t. I. Mačkovska: Premog in jeklo, glavna faktorja moči germanskih držav. Vrši se v ponedeljek 14. t. m. ob 8. uri v. v restavraciji g. Kettnerja na Kralj. Vinogradih.

Tržne cene.

10. februarja.

Dunaj: Kupčija je popolnoma mirovala. Tendence je bila slaba brez vsake spremembe cen.

Budimpešta. Svinjad: ogerske stare, težke 152 do 153 v. mlade težke 158 do 160 vin., mlade, srednje 158 do 160 v., mlade, lahke 160—164 vin. Zaloga 22.598 komadov. Prignano — komadov, odgnano 245. Ostalo torej 22.353 komadov. Tendence trdna.

Budimpešta. Pšenica za april K 14'05 pšenica za maj K 13'76, pšenica za oktober K 11'78, rž za april 9'52, rž za oktober K 8'78, oves za april 7'50, oves za oktober K —, koruza za maj 6'63, ogrščica za avgust 13'90. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje. — Tendence slaba, promet neznaten, pšenica v efektivu 5—10 vin. cenejša, ostalo medlo. Termini so se proti koncu odpomogli vsled nakupov. Vreme oblačno.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 36³/₄ do K 37¹/₂, za kasneje K 36⁷/₈ do K 37⁵/₈. Tendence: trdna.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt K 29 80, nova kampanja kron 25'55. — Tendence mirna. Vreme: lepo.

Budimpešta: mast svinjska K 182 — namizna slanina 160 —.

Živinski sejm v Gradcu, dne 10. febr. Prignalo se je 441 volov, 98 bikov, 379 krav, 92 telet, skupaj 1010 glav. Cene so malo nazadovale. Plačevalo se je za 50 kg žive teže: rejeni voli 39—42, izjemoma 45, napol rejeni voli 32—38, suhi 29—31, za vrejo 20—30, rejene krave 29 do 33, napol rejene 24—28, suhe 14—22, biki 32 do 38, mlade dojnice 29—34, stare 24—28, breje krave 24—29 kron. — Izven mesta se je prodalo 434 glav.

Odda se takoj vsled bolezní mala

trgovina

z pohištvo vred po zelo ugodni cenl. — Kje, pove upravništvo „Nar. Dnevnika“.

Velika in lepo opremljena

SOBA

se odda s hrano vred; kje, pove upravništvo. 101 2-1

Proda se popolnoma nova

hiša in mala trgovina

na lepem in prometnem kraju med Celjem in Žalcem. — Ponudbe je pošiljati na upravništvo „Narodnega Dnevnika“. 81 5-5

Ura z verižico

1 ura samo za K 2.—

Zaradi nakupa veliko vrst ur razpošilja spodaj stoječa razpošiljalnica: 1 krasno pozlačeno 36 urno, precizisko Anker uro z lepo verižico samo za K 2.—, kakor tudi 5 letno pismeno jamstvo. — Pošilja po povzetju razpošiljalnica ur F. Windisch, Krakov št. U/123.

NB. Za neugajajočo se vrne denar. 98 1

Naprodaj

je dobro idoča gos ilna na zelo prometnem kraju, ne daleč iz mesta. Pogoji prav ugodni. Kje, pove upravništvo tega lista. 35 4-4